

UIT DE FAMILIEKRONIEK WOOLDERINK 11

Nadere algemene, voor Twente belangrijke, gegevens uit de familiechroniek van Woolderink worden in deze artikelenserie behandeld. Thans wordt de vrijkoop van horigen besproken.

Al enige keren hebben we in deze serie de vrijkoop vermeld van kinderen die het erve Woolderink verlaten, meestal in verband met een huwelijk. De kinderen die geboren worden uit hofhorige ouders zijn in de regel zelf ook hofhorig. Als zij dus weg willen zullen ze vrijgekocht moeten worden. Een uitzondering vinden we in artikel 22 van het hofrecht. Daarin staat dat als een vrouw twee kinderen heeft op één dracht en tijd, een tweeling dus, dan is de jongste daarvan niet hofhorig.

Als een vrouwe twee kinderen heft / op ener dracht ende
Tijt / so sall dat jongeste daer van vry syn sonder enich
hoffhoerygheith

*Als een vrouwe twe kynder heft / op ener dracht ende Tijd / so
sall dat jongeste daer van vry syn sonder enich hoffhoerygheyth.*

Uit: Hofboek van Espelo circa 1550.

Ook mag volgens artikel 10 van de hofrechten bij de opvaart van een man of vrouw op de boerderij, bedongen worden dat ze later één van hun kinderen mogen aanwijzen die in hun plaats vrij zal zijn. Een andere uitzondering die we in de praktijk zijn tegengekomen is, dat een kind dat al geboren is voordat de moeder de horigheid is ingegaan, dus opvaart heeft gedaan, ook vrij is. De andere kinderen moeten zich echter vrijkopen uit de horigheid en daarvoor een geldbedrag betalen. Het bedrag dat we daarvoor in de annalen tegenkomen is aanvankelijk fl. 16,00 per kind. Later is dat is verhoogd naar fl. 20, 00 per kind. De vrijkoop staat beschreven in artikel 4 van de hofrechten.

Nemandt van den hoffhoeryghen lueden mach vry worden / offte
uuth de echte off hoericheith koemen / eer dan hie van den
heren gekofft wesende / persoanlick In den hoff vor synen
hoffmeyer in een hoffgerichte utgegaan is / ...

*Nemandt van den hoffhoeryghen lueden mach vry worden / offte
uuth de echte off hoericheith koemen / eer dan hie van den
heren gekofft wesende / persoanlick In den hoff vor synen
hoffmeyer in een hoffgerichte utgegaan is / ...*

Uit: Hofboek van Espelo circa 1550.

H.A.M. Woolderink.